

KULBX00VFXHD

KRAJSKÝ ÚŘAD LIBERECKÉHO KRAJE

08 odbor životního prostředí a zemědělství

Datovou schránkou

Les a Med s.r.o.
Bedřichov 1621
468 12 BEDŘICHOV U JABLONCE NAD NISOU

Číslo jednací
KULK 32414/2025
OŽPZ 594/2025

Oprávněná osoba/linka/email
Habrda/392
kristian.habrda@kraj-lbc.cz

Liberec
2. června 2025

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Libereckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako orgán ochrany přírody (dále jen „krajský úřad“), příslušný podle § 75 a § 77a odst. 5 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon“), posoudil žádost společnosti Les a Med s.r.o., IČO: 06552161, sídlem Bedřichov 1621, 468 12 Bedřichov u Jablonce nad Nisou (dále jen žadatel), o povolení výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu živočicha dle § 56 zákona. Konkrétně se jedná o povolení výjimky ze základních ochranných podmínek zvláště chráněného druhu živočicha v kategorii ohrožených dle přílohy č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška), pro mravence (*Formica sp.*). Povolení výjimky je požadováno pro záměr žadatele provádět záchranné transfery mravenišť na území Libereckého kraje s výjimkou velkoplošných zvláště chráněných území, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a pozemků určených k obraně státu.

Krajský úřad, jako příslušný orgán ochrany přírody, podle § 56 odst. 1 a § 56 odst. 2 písm. a) zákona

povoluje žadateli výjimku

z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu živočicha v kategorii ohrožených dle přílohy č. III vyhlášky pro mravence (*Formica sp.*), uvedených v § 50 zákona, konkrétně ze zákazu škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje, rušit je, sbírat či poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia a jimi užívaná sídla.

Výjimka se povoluje pro záměr žadatele provádět záchranné transfery mravenišť na území Libereckého kraje s výjimkou velkoplošných zvláště chráněných území, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a pozemků určených k obraně státu. Výjimka se povoluje pro veškerou potřebnou manipulaci s mravenci a jejich hnízdy, která souvisí se záchrannými transfery těchto hnízd.

T +420 485 226 392 E kristian.habrda@kraj-lbc.cz

Výjimka se povoluje za následujících podmínek:

1. Transfery mravenišť budou realizovány pouze v odůvodněných případech, šetrně s ohledem na vznik co nejmenších škod. Transfery budou realizovány v období duben až červenec, v odůvodněných případech lze transfery provádět i v srpnu s ohledem na to, aby mravenci stihli nově mraveniště řádně připravit na zimování.
2. Materiál původního mraveniště bude důkladně vybrán s důrazem na vybrání maximálního počtu mravenců a vajíček. Přibližně po jednom měsíci od zásahu bude provedena kontrola původního stanoviště s případným dovybráním a odstěhováním zbylých mravenců.
3. Pro umístování přenášených mravenišť budou vybírána vhodná náhradní stanoviště:
 - ideálně svah s jižní (jihovýchodní, jihozápadní) expozicí, slunný, světlý, spíše suchý, ne podmáčený,
 - s jehličnatým nebo smíšeným porostem se zastoupením smrku min. 50%,
 - v blízkosti by se měly nacházet 3-4 potencionální potravní stromy,
 - v okolí cca 100 metrů od nově umístěného mraveniště se nebudou vyskytovat žádná stávající mraveniště.
4. Jako základ nového mraveniště bude odkopána zemina do hloubky cca 30 cm, ideálně u starého pařezu. Jako základ nového mraveniště lze použít i starou kládu atp. K ochraně přesunutého mraveniště je vhodné toto překrýt suchým kletím nebo smrkovými větvemi.
5. Žadatel si vyžádá souhlasy vlastníků pozemků, na které budou mraveniště přesouvána a umístována.
6. Provádění jednotlivých transferů bude do odvolání této podmínky krajským úřadem hlášeno krajskému úřadu (možno telefonicky, e-mailem) tak, aby krajský úřad mohl provádět kontrolu provádění těchto transferů.
7. Žadatel povede evidenci prováděných transferů, zejména termín realizace, počet přenesených hnízd, dat odkud a kam byl transfer realizován.
8. Data o transferech mravenišť provedených za celý kalendářní rok budou hlášena krajskému úřadu v termínu do 30.1. následujícího roku, jejich součástí bude počet provedených transferů, uvedení lokality, resp. odkud a kam byla mraveniště přesunuta (číslo parcel, popř. souřadnice GPS).
9. Výjimka je **platná do 31. 12. 2030.**

Účastníkem správního řízení podle § 27 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád) je:

- Les a Med s.r.o., IČO: 06552161, sídlem Bedřichov 1621, 468 12 Bedřichov u Jablonce nad Nisou – žadatel

Odůvodnění:

Řízení bylo zahájeno dnem podání žádosti žadatelem, tj. 7. 5. 2025. Výjimka z ochranných podmínek zvláště chráněného mravence je požadována v souvislosti se záměrem žadatele realizovat záchranné transfery mravenišť na území Libereckého kraje s výjimkou velkoplošných zvláště chráněných území, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a pozemků určených k obraně státu. Žadatelem jsou komerčně realizovány managementové práce v ochraně přírody a výše uvedenou činností dojde k rozšíření poskytovaných služeb.

Krajský úřad oznámil dopisem č.j. KULK 25506/2025 ze dne 16. 4. 2025 zahájení správního řízení o udělení výjimky a zároveň v souladu s ustanovením § 70 zákona informoval občanská sdružení a nevládní organizace. Vzhledem k velkému počtu účastníků řízení (obce a města Libereckého kraje mimo obce a města ležící celým svým obvodem na území CHKO nebo KRNP) bylo oznámení o zahájení správního řízení provedeno v souladu v § 144 správního řádu veřejnou vyhláškou, která byla zveřejněna dne 12. 5. 2025 na úřední desce Krajského úřadu Libereckého kraje. K řízení se žádná nevládní organizace ani občanské sdružení nepřihlásilo. Krajský úřad neobdržel ani žádné námítky či připomínky k zahájenému řízení, proto přikročil k rozhodnutí ve věci.

§ 50 odst. 2 zákona stanoví: „*Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny*“. Ustanovení § 56 zákona stanoví, že: „*Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 46 odst. 2, § 49 a 50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah, orgán ochrany přírody.*

Mravenec rodu *Formica* – do rodu *Formica* je zařazeno více než 150 druhů, které vytvářejí sociální společenstva – kolonie, ve kterých žijí 3 kasty mravenců: neplodné samičky (dělnice), plodné samičky (královny) a samci. Kolonie mohou být buď monogynní (s jednou královnou) nebo polygynní (s více královnami). Dělením velkých polygynních hnízd mohou vznikat velké mnohohnízdni (polykalické) kolonie. Mnohé druhy mravenců rodu *Formica* jsou hojné, mají velký areál rozšíření a mohou významně působit na některé funkce svých ekosystémů, např. ovlivňovat složení společenstev bezobratlých, šířit semena rostlin nebo měnit fyzikální, chemické a biologické vlastnosti půdy. Konzumují především živočišnou potravu (živý i mrtvý hmyz a jiné drobné živočichy) a energeticky vydatné výměšky mšic (tzv. medovici), v menší míře i rostlinnou potravu (olejnatá semena). Mravenci rodu *Formica* mají četné společné morfologické znaky, ale v typech osidlovaných biotopů, a zejména pak ve způsobu života, jsou mezi nimi výrazné rozdíly. Na základě těchto rozdílů byly evropské druhy rozděleny do čtyř poddruhů: *Serviformica* (např. mravenec otročící), *Raptiformica* (např. mravenec loupeživý), *Coptoformica* (např. mravenec pastviný) a *Formica s. str.* (např. mravenec lesní).

V rámci záchranných transferů jsou nejčastěji přesunována mraveniště lesních mravenců (*Formica rufa* a *Formica polyctena*), další informace jsou proto o těchto druzích.

Mravenec lesní staví z jehličí a větviček vysoké osamělé kupy na lesních světlinách nejčastěji ve smrkových lesích. Mraveniště má dominantní orientaci směrem k jihu, kde je pozvolnější svah zajišťující lepší nakládání s energií a zvýšenou akumulaci tepla. Bývá obvykle vysoké kolem 50 cm a uprostřed je pařez, ve kterém oplodněná královna založila kolonii, která bývá osídlena až 40 let. Oblý tvar a výška hnízda je ovlivněna mírou osvětlení mraveniště, při nedostatku světla dosahuje hnízdo výšky až 2 m, aby zachytilo co nejvíce slunečních paprsků. Pro regulaci teploty má hnízdo svůj klimatizační systém, který udržuje stálou teplotu pomocí otevírání a zavírání vchodů. Podzemní část mraveniště bývá dvakrát větší než část na povrchu. V zimě se mravenci stahují hlouběji do podzemí, kde spí.

Dělnice jsou neplodné modifikace samičky bez křídel, velikosti 4-9 mm, žijící až 6 let. Tvoří nejpočetnější kastu v mraveništi zajišťující chod celého společenství. Shánějí potravu, starají se o potomstvo a chrání hnízdo. Nejsou polymorfní ve smyslu tvarového rozlišení na

specializované podkasty, ale poměrně výrazně se liší velikostí. V rámci jedné kolonie lze nalézt dělnice měřící více než dvojnásobek těch nejmenších.

Královna je pohlavní jedinec délky 9-11 mm, podobně zbarvený jako dělnice, až na hruď a zadeček, který je silně lesklý. Je krátkodobě okřídlená, po páření si křídla ulomí, aby využila křídelní svalovinu pro získání energie na založení kolonie. V říši hmyzu se jedná o jednoho z nejdéle žijících tvorů, dožívá se až dvaceti let.

Samec je tmavě zbarvený, okřídlený pohlavní jedinec veliký jako samička. Žije krátkou dobu, po páření – „svatebním letu“ – do několika dnů umírá.

V březnu královny kladou vajíčka, ze kterých se vylíhnou díky speciální potravě pohlavní jedinci (samci a samice). Krátce po vylihnutí nastává doba páření (od května až do září). Při kopulaci samička získává sperma od více samců, které uschovává v semenné schránce a dle potřeby klade oplodněná nebo neoplozená vajíčka po celý svůj život. Z oplozených vajíček se líhnou dělnice nebo samičky (královny) a z neoplozených vajíček samci. Velká část pohlavních jedinců se při „svatebním letu“ stává kořistí ptáků a dalších predátorů. Oplodněná královna ztratí křídla a snaží se založit novou kolonii. Jelikož to sama nedokáže, vleze do hnízda svého druhu, kde bývá přijata, nebo do hnízda mravence otročícího (*Formica fusca*), kde zabije stávající slabší královnu a převezme její místo. Takováto kolonie dočasně obsahuje dva druhy mravenců, ale postupem času ubývá původních obyvatel, kteří nakonec vymizí.

Mravenec rodu *Formica* je dle přílohy č. III vyhlášky druhem zvláště chráněným. Je ze zákona zakázáno škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje, rušit je, sbírat či poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia a jimi užívaná sídla. Dle zákona lze z těchto zákazů povolit výjimku. Krajský úřad po prostudování veškerých podkladů dospěl k závěru, že výjimku z ochranných podmínek dle § 50 zákona lze povolit za podmínek, které jsou stanoveny ve výroku tohoto rozhodnutí. Krajský úřad při stanovení těchto podmínek vycházel z doporučení a z obecných požadavků na ochranu mravenců rodu *Formica*.

Výjimku z ochranných podmínek lze povolit z těchto zákonem požadovaných důvodů:

Dle § 56 odst. 1 – výjimku lze povolit v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody nebo v zájmu ochrany přírody – v žádosti bylo konstatováno, že transfery mravenišť budou realizovány jako záchranné, tj. v situacích, kdy je nutno ze závažných důvodů mraveniště přesunout na jiné stanoviště (např. střet mraveniště se stavbou či využitím pozemku). Z tohoto důvodu krajský úřad dospěl k závěru, že realizace záměru je v zájmu ochrany přírody, konkrétně v zájmu ochrany mravence a jeho hnízd – mravenišť. Dle § 56 odst. 2 písm. a) zákona lze výjimku povolit v zájmu ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť. Krajský úřad konstatuje, že realizací záměru dojde k záchranným přenosům ohrožených mravenišť na nová vhodná stanoviště. Jedná se tudíž o záměr realizovaný v zájmu ochrany volně žijících živočichů, konkrétně mravence rodu *Formica*.

Krajský úřad dále v rámci ustanovení § 56 odst. 6 zákona specifikuje tyto činnosti:

- I. Označení druhů a množství ovlivněných ZCHD není možné přesně stanovit, neboť v rámci mraveniště se běžně nachází několik set tisíc mravenců a jejich vývojových stadií. Označování mravenišť také není účelné, pro potřeby evidence postačuje zaznamenávat odkud a kam bylo mraveniště přemísťováno. Krajský úřad ze zkušeností s touto činností konstatuje, že transfery prováděné na základě této výjimky budou v množství jednotek ročně. Evidence, která je stanovena podmínkami č. 7 a 8 tohoto rozhodnutí je tak dle názoru krajského úřadu zcela dostačující.

- II. Prostředky, způsoby nebo metody povolené pro odchyt – podmínkou č. 1 tohoto rozhodnutí je stanoveno, že záchranné přenosy mravenišť budou realizovány pouze v odůvodněných případech a šetrně. Toto omezení se vzhledem k odhadované četnosti transferů i skutečností, že mravenci jsou z hlediska ochrany hodnoceni dobře (jejich počty jsou stabilní a naopak se zvyšují) jeví jako dostatečné.
- III. Podmínky, časové a místní okolnosti, za nichž lze záměr realizovat, jsou stanoveny v podmínkách tohoto rozhodnutí.
- IV. Způsob kontrol, které krajský úřad bude provádět – krajský úřad bude kontrolovat dodržování podmínek rozhodnutí nejprve u každého realizovaného transferu, ve chvíli, kdy bude žadatel tuto činnost provádět na uspokojivé úrovni, budou kontroly prováděny namátkově (viz podmínka č. 6 tohoto rozhodnutí). Krajskému úřadu takový způsob kontroly jeví jako zcela dostačující.

K podmínkám rozhodnutí:

K podmínkám č. 1 až 5) Podmínky byly stanoveny s ohledem na ochranu mravenců a mravenišť. Je proto stanoveno, že transfery mravenišť mohou být prováděny pouze v odůvodněných případech, transfer musí být prováděn šetrně a ve vhodnou dobu. Aby bylo opatření účinné, je třeba důkladně vybrat materiál původního mraveniště a maximální množství mravenců, zejména samic, dělnic a vajíček tak, aby nedošlo k obnově původního mraveniště. Zároveň je třeba původní stanoviště minimálně jednou zkontrolovat a popř. dovybrat a přenést nalezené zbylé mravence. Pro úspěšné přežití přenášeného mraveniště je velmi důležitá volba nového stanoviště, popř. realizace opatření pro jeho ochranu. Z tohoto důvodu je třeba zajistit i souhlas vlastníka pozemku s novým umístěním mraveniště (např. Lesy ČR, s.p.)

K podmínce č. 6) Žadatel nemá v problematice transferů mravenišť žádné zkušenosti. Proto je krajským úřadem vnímána potřeba dohlížet alespoň v určitém období na realizaci transferů. Ve chvíli, kdy bude zřejmé, že žadatel provádí tuto činnost správně a bez závad, může krajský úřad tuto povinnost zrušit a umožnit žadateli, aby přesuny mravenišť dál prováděl samostatně.

K podmínce č. 7, 8) Podmínkami je sledována evidence mravenišť, na základě které je možné provádět další cílenou ochranu mravenců a jejich hnízd. Každoroční hlášení údajů je dále potřebné také pro následné hlášení Evropské unii v rámci systému Habides.

K podmínce č. 9) Platnost výjimky byla omezena na období 5 let (i s ohledem na bod 6). Platnost rozhodnutí lze prodloužit, o prodloužení je nutno požádat krajský úřad v době, kdy rozhodnutí bude platné. Po skončení platnosti rozhodnutí již toto rozhodnutí nelze prodloužit.

Na základě výše uvedených skutečností pak krajský úřad rozhodl, jak je ve výroku uvedeno.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podle § 81 a § 83 správního řádu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho oznámení k Ministerstvu životního prostředí ČR. Podání je nutno učinit prostřednictvím Krajského úřadu Libereckého kraje.

RNDr. Jitka Šádková
vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství

Rozdělovník:

Obdrží datovou schránkou:

Rozdělovník:

- 1) žadatel

Obdrží veřejnou vyhláškou dle § 144 správního řádu:

- 2) Obce a města Libereckého kraje mimo obce a města ležící celým svým obvodem na území CHKO nebo KRNAP (doručení veřejnou vyhláškou)

Příloha: Seznam obcí a měst – účastníků správního řízení

Příloha k oznámení zahájení řízení č.j. KULK 29854/2025 spis. zn. OŽPZ 594/2025 ze dne 12. 5. 2025 – **Seznam měst a obcí – účastníků správního řízení**

1	Bělá	36	Hodkovice nad Mohelkou	71	Kryštofovo Údolí
2	Benešov u Semil	37	Holany	72	Křižany
3	Bezděz	38	Holenice	73	Ktová
4	Bílá	39	Horka u Staré Paky	74	Kunratice
5	Bílý Kostel nad Nisou	40	Horní Branná	75	Kunratice u Cvikova
6	Blíževedly	41	Horní Libchava	76	Kvítkov
7	Bohatice	42	Horní Řasnice	77	Lázně Libverda
8	Bozkov	43	Hrádek nad Nisou	78	Lažany
9	Bradlecká Lhota	44	Hrubá Skála	79	Levínská Olešnice
10	Brniště	45	Chlum	80	Liberec
11	Bukovina u Čisté	46	Chotovice	81	Libštát
12	Bulovka	47	Chotyně	82	Lísný
13	Bystrá nad Jizerou	48	Chrastava	83	Lomnice nad Popelkou
14	Cetenov	49	Chuchelna	84	Loužnice
15	Cvikov	50	Jablonec nad Jizerou	85	Lučany nad Nisou
16	Černousy	51	Jablonec nad Nisou	86	Luka
17	Česká Lípa	52	Jablonec v Podještědí	87	Malá Skála
18	Český Dub	53	Janovice v Podještědí	88	Maršovice
19	Čistá u Horek	54	Janův Důl	89	Martinice v Krkonoších
20	Čtverín	55	Jenišovice	90	Mimoň
21	Dalešice	56	Jeřmanice	91	Mírová pod Kozákovem
22	Dětrichov	57	Jesenný	92	Mníšek
23	Dlouhý Most	58	Jestřebí	93	Modřice
24	Doksy	59	Jilemnice	94	Mříčná
25	Dolní Řasnice	60	Jílové u Držkova	95	Nová Ves
26	Držkov	61	Jindřichovice pod Smrkem	96	Nová Ves nad Nisou
27	Dubá	62	Karlovice	97	Nová Ves nad Popelkou
28	Dubnice	63	Koberovy	98	Nové Město pod Smrkem
29	Frýdlant	64	Kobyly	99	Noviny pod Ralskem
30	Frýdštejn	65	Kořenov	100	Nový Bor
31	Habartice	66	Košťálov	101	Ohrazenice
32	Háje nad Jizerou	67	Kozly	102	Okna
33	Hamr na Jezeře	68	Krásný Les	103	Okrouhlá
34	Heřmanice	69	Kravaře	104	Olešnice
35	Hlavice	70	Kruh	105	Osečná

Příloha k oznámení zahájení řízení č.j. KULK 29854/2025 spis. zn. OŽPZ 594/2025 ze dne 12. 5. 2025 – **Seznam měst a obcí – účastníků správního řízení**

106	Paceřice	141	Sosnová	176	Zahrádky
107	Pěnčín	142	Stráž nad Nisou	177	Zákupy
108	Pěnčín	143	Stráž pod Ralskem	178	Zásada
109	Pertoltice	144	Stružinec	179	Zdislava
110	Pertoltice pod Ralskem	145	Stružnice	180	Zlatá Olešnice
111	Peřimov	146	Studenec	181	Žďárek
112	Plavy	147	Stvolínky	182	Ždírec
113	Poniklá	148	Světlá pod Ještědem	183	Železný Brod
114	Proseč pod Ještědem	149	Svijanský Újezd	184	Žernov
115	Provodín	150	Svijany		
116	Přepeře	151	Svojek		
117	Příkrý	152	Svojkov		
118	Příšovice	153	Svor		
119	Pulečný	154	Sychrov		
120	Radčice	155	Syřenov		
121	Radimovice	156	Šimonovice		
122	Rádlo	157	Tachov		
123	Radostná pod Kozákovem	158	Tanvald		
124	Radvanec	159	Tatobity		
125	Ralsko	160	Troskovice		
126	Raspenava	161	Tuhaň		
127	Roprachtice	162	Turnov		
128	Rovensko pod Troskami	163	Velenice		
129	Roztoky u Jilemnice	164	Velké Hamry		
130	Roztoky u Semil	165	Velký Valtinov		
131	Rychnov u Jablonce nad Nisou	166	Veselá		
132	Rynoltice	167	Víchová nad Jizerou		
133	Semily	168	Višňová		
134	Skalice u České Lípy	169	Vlastiboř		
135	Skalka u Doks	170	Vlastibořice		
136	Skuhrov	171	Vrchovany		
137	Slaná	172	Všelibice		
138	Sloup v Čechách	173	Všeň		
139	Smržovka	174	Vysoké nad Jizerou		
140	Soběslavice	175	Záhoří		